

**NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK 1942**

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS

OCH SKANSENS ÅRSBOK

1942

Redaktion:

SIGURD WALLIN · GÖSTA BERG · SIGFRID SVENSSON

Omslaget: Studenterna fira valborgsmässoafton på Skansen. Foto Folke Carlsson.

*Tryckt hos Tryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1942
Djuptrycksplanscher från Nordisk Rotogravyr*

DÖRRÖVERSTYCKEN FRÅN 1736

Med Fredrik den I:s tid började tapeter, målade på väv, att intaga en allt mer framträdande plats bland de olika slagen av väggbeklädnader. Från Tureholm äger Nordiska museet tidigare ett antal prov av tapetmålaren Johan Kleins karakteristiska lacktapeter i ostindisk anda. Hans arbeten på Tureholm voro avslutade redan 1732, och vid avresan efterlämnade Klein utom den stora serien tapeter även ett antal konterfej.

Klein var enligt stadsantikvarien Gösta Sellings forskningar tysk till börden och återvände från Tureholm till sitt hemland. Fyra dörröverstycken bland museets förvärv för året bidraga på ett utmärkt sätt till kännedomen om en svensk målare av liknande typ, Carl Fredrik Svan, född 1709 och död i Klara församling i Stockholm 1766 (Odelbergska samlingen i Nordiska museets arkiv). Liksom Klein var han även porträttmålare och är i samlingen på Gripsholm (nr. 1010) representerad med ett porträtt av biskopen och läraren Andreas Rydelius. Porträttet är signerat: C. F. Svan pinxit 1734.

Museets dörröverstycken föreställa de fyra årstiderna och äro på dukarnas baksida signerade: C. F. Svan pinxit. Rånäs. 1736. samt med olika data 30 september för Våren, 12 oktober för Sommaren, 23 oktober för Hösten och 10 november för Vintern. Överstyckena ha utförts för Magnus Stenbocks son, landshövdingen Gustaf Stenbock, sedan denne 1734 inlöst det gamla oxenstiernska godset med Mörby slottsruin från sina medarvingar. På Rånäs fanns då sedan 1600-talet en karolinsk byggnad, som kvarstod ända tills det nuvarande slottet 1844 närmade sig sin fullbordan. Det var i 1600-talsbyggnaden målningarna en gång placerades, sannolikt i samband med en restaurering före ägarens giftermål 1737. Målningarna äro säkerligen utförda efter kopparstick. Avbildningarna visa Hösten med skära och druvklase samt Vintern, den frusna gubben, som dricker sitt kaffe ur ostindiskt porslin. Förvärvet är en gåva av Samfundet Nordiska museets vänner och har inventarienumren 223,175—223,178.

Brynolf Hellner.

